

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos			2023/24	
Asignatura (*)	Socioloxía da educación		Código	652G02004
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Vazquez Fernandez, Xose Gabriel	Correo electrónico	gabriel.vazquez@udc.es	
Profesorado	Vazquez Fernandez, Xose Gabriel	Correo electrónico	gabriel.vazquez@udc.es	
Web	www.udc.gal			
Descrición xeral	Básicamente, trátase de concebir a educación como un sistema en sí mesmo, coas súas correspondentes partes, elementos, funcións, organización, institucionalización, etc.; e que a súa vez forma parte do sistema social en xeral. Con esta materia o que se pretende é que o alumnado acade un grao de coñecemento e tamén concienciación e interiorización do proceso conformador da educación como fenómeno sociolóxico, co seu correspondente espazo, papel e funcións nas nosas sociedades. Tamén se trata dunha formación que persegue dotar de habilidades teórico prácticas ao seu alumnado sobre un ámbito tan importante como a educación, para que a integren tanto a nivel persoal como profesional.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais.
A6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.
A9	Analizar a práctica docente e as condicións institucionais que a enmarcan.
A10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa.
A11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula.
A13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais.
A14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática.
A15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais.
A23	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sustentable.
A24	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
B15	Capacidade para utilizar diversas fontes de información, seleccionar, analizar, sintetizar e extraer ideas importantes e xestionar a información.
B16	Capacidade crítica e creativa na análise, planificación e realización de tarefas, como froito dun pensamento flexible e diverxente.
B18	Compromiso ético para o exercicio das tarefas docentes.
B19	Capacidade de adaptarse a novas situacións nunha sociedade cambiante e plural.
B21	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeneral, e se adoita encontrar a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B22	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B23	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética

B24	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B25	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer os principais debates teóricos e principais autores responsables de teorías sociolóxicas sobre a educación	A10 A14 A15 A23 A24	B16 B19 B21 B23	C6 C7
Coñecemento do sistema educativo dentro do sistema social	A2 A6 A9 A11	B15 B18	
Coñecer as principais correntes e debates sociais entorno á educación no século XXI	A10 A23	B15 B22 B24	C4
Coñecemento e comprensión das funcións sociais da educación.	A6 A9 A10	B15 B16 B21	C4 C8
Aplicar de forma inicial técnicas de investigación social para a recollida e análise da información	A9	B15 B22 B25	C6 C8
Aplicación dos coñecementos manexados á realidade social nas súas diferentes manifestacións, para acadar a perspectiva da mesma desde o ámbito da educación.	A2 A11 A13 A23	B15 B16 B21 B22 B23 B24 B25	C6 C8
Análise de contidos do sistema educativo	A9 A10 A13 A14 A15 A23 A24	B15 B16 B18 B21 B23 B24 B25	C4 C6 C7 C8

Síntese dos coñecementos teóricos e do estudo empírico da realidade social en relación coa educación	A9	B15	C4
	A10	B16	C6
	A15	B19	C8
	A23	B22	
		B23	
		B24	
		B25	
Avaliación do sistema educativo, así como das súas implicacións tanto a nivel social como persoal	A9	B15	C4
	A10	B16	C6
	A15	B18	C8
	A23	B19	
		B21	
		B22	
		B23	
		B24	
		B25	

Contidos	
Temas	Subtemas
Bloque 1	1.1. Definición sociolóxica de educación
Concepto sociolóxico de Educación	1.2. Historia da educación
	1.3. Educare e educere
	1.4. A educación como un feito social e como un fenómeno sociolóxico
	1.5. O sistema educactivo dentro do sistema social
Bloque 2	2.1. A constitución da sociedade e dos individuos
Fontes e referencias da educación: o proceso de socialización	2.2. Análise sociolóxico das estruturas, as relacións e das institucións sociais.
	2.3. Análise sociolóxico sobre a sociedade do coñecemento, da información e da comunicación.
	2.4. Estudio sociolóxico dos estilos de vida, do consumo e da sustentabilidade.
	2.5. La naturaleza como fuente de educación.
Bloque 3	3.1. Función de reprodución social
Funcións sociais da educación	3.2. Función de cambio social
	3.3. Reformas e cambios educativos
	3.4. Desigualdades sociais en base a xénero, clase social, etnia, cultura, identidade, etc.
	3.5. Análise sociolóxico sobre o impacto social dos fenómenos da inmigración humana.
Bloque 4	4.1. Educación formal
Formas da educación: o seu proceso de regulación	4.2. Educación informal
	4.3. Educación non formal
	4.4. A organización escolar: formal e informal
Bloque 5	5.1. Estudio sociolóxico da estrutura e función das escolas e das organizacións educativas na sociedade actual
Actores e roles principais na educación	5.2. Os axentes educativos:
	- A familia e a comunidade
	- Institucións sociais
	- A función do maestro e profesores
	- Alumnos
	5.3. Socioloxía da interacción no aula
	5.4. Socioloxía da infancia e da adolescencia.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A9 A11 A24 B15 B25 C6	1	1	2
Sesión maxistral	A10 A24 B16 B19	20	40	60
Traballos tutelados	A9 A23 B15 B21 B22 B25 C7	10	20	30
Análise de fontes documentais	A13 B22 B25 C6 C7 C8	10	20	30
Lecturas	A9 A10 A14 A15 A24 B23 B24 C6 C7 C8	0	20	20
Portafolios do alumno	A11 B24 C4	0	5	5
Solución de problemas	A2 A6 A10 A11 B18 B24	1	1	2
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	O curso iniciarase coas instrucións e formas de levalo a cabo. Para o cal, tanto o modelo como as pautas da docencia repetiranse ata que quede clara e operativa a mecánica da impartición da materia.
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesor dos contidos teórico/prácticos xerais, máis suliñables e necesarios para comprender os bloques e temas da materia de Socioloxía da Educación, así como para levar a cabo os traballos tutelados.
Traballos tutelados	O contido da materia abórdase mediante traballos de búsqueda de información por parte do alumnado, que terá temporalidade semanal en base ao contido explicitado ou que toque abordar na mesma. Estas partes ou traballos terán un calendario de entregas, mediante a plataforma Moodle.
Análise de fontes documentais	Os traballos tutelados implican a procura, lectura e análise de fontes documentais para a elaboración dos mesmos.
Lecturas	Procurarase facer fincapé nas lecturas por parte do alumnado sobre obras significativas e relevantes para a comprensión da materia impartida.
Portafolios do alumno	Axenda das tarefas, proxectos e traballos a levar a cabo, así como das fontes de información, lecturas, contactos e demais cuestións necesarias para o curso
Solución de problemas	Durante o curso estará permanentemente aberta e dispoñible a plataforma para a resolución de calquer problema que poida xurdir.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballos tutelados	As clases son eminentemente prácticas, polo que os estudantes desenvolven o contido e coñecemento da materia especialmente a través do traballo individual, da investigación documental e a súa participación nos temas tratados, así como nas entregas periódicas a realizar (máis titorías, lecturas, debates, etc.).
Solución de problemas	Por elo, tanto o contido teórico como as actividades que se desenvolverán na parte práctica implican unha estreita colaboración entre o alumnado e o seu traballo e o profesor como guía; xa que nesta materia as horas de prácticas dedícanse principalmente á preparación e seguimento do traballo por parte dos estudantes, así como a outras cuestións relacionadas coa materia.
Lecturas	Para estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e exención académica de avaliación continua, acordaranse no inicio do curso titorías compatibles coa súa dedicación.
Análise de fontes documentais	No caso das primeiras e/ou segundas oportunidades que non correspondan á avaliación continua, os criterios de avaliación rexeranse segundo a realización dunha proba oral ou escrita, segundo o número de alumnos e as circunstancias; proba na que se incluírán preguntas teóricas e prácticas e na que os estudantes deberán demostrar que acadaron as competencias e os resultados de aprendizaxe da materia.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A9 A23 B15 B21 B22 B25 C7	Ao longo do curso, semana a semana, haberá que elaborar un traballo sobre o tema ou contido correspondente, o cal deberá ser entregado a través da plataforma indicada (Teams ou Moodle). As entregas periódicas terán carácter obrigatorio e, tanto os seus contidos como entregas serán tidas en conta á hora de avaliar o seguimento e cumprimento da materia.	30
Sesión maxistral	A10 A24 B16 B19	Ademais da asistencia activa (atenta, interesada) ás clases maxistras, os contidos explicitados na exposición dos temas nas clases durante estas sesións serán avaliados e tidos en conta nos traballos tutelados cos que se planifica e avalía a materia. Tamén contéplase a posibilidade de facer probas, por exemplo tipo examen, para ter constancia máis explícita da asimilación destes contidos.	30
Lecturas	A9 A10 A14 A15 A24 B23 B24 C6 C7 C8	As lecturas deberán reflexarse nos traballos tutelados, tanto no que respecta á conformación de contidos como de referencias. Asemesmo, tamén poderán ter reflexo nas discusión ou debates. Ademais, ao longo do curso aconsellaranse varias lecturas, dependendo a súa obrigatorioidade da dispoñibilidade de tempo que permita a planificación das demais metodoloxías.	10
Análise de fontes documentais	A13 B22 B25 C6 C7 C8	Esta é a parte ou compoñente principal para conformar axeitadamente os contidos dos traballos tutelados, polo que avalíase a procura, interese, intensidade e profundidade no análise das fontes de información e documentais. Polo que a súa avaliación é a fundamental dos traballos tutelados. Tamén contéplase a posibilidade de facer probas, por exemplo tipo examen, para ter constancia máis explícita da asimilación destes contidos.	25
Portafolios do alumno	A11 B24 C4	Terase en conta a puntualidade e cumprimento de prazos para os diferentes traballos, así como o seguimento das recomendacións, tanto para os contidos como das lecturas, etc.	5

Observacións avaliación

Esta materia está plantexada para ser cursada mediante o traballo por parte do alumnado na investigación e elaboración de contidos, análises, etc. Asemesmo, trátase dunha avaliación continua. Polo tanto, a súa planificación e desenvolvemento céntrase no segmento a través dos traballos que deben desenvolverse semana a semana, en base aos contidos da materia, e que deben entregarse seguindo as instrucións do profesor. Sendo por tanto o seguimento, participación, realización e entrega dos traballos os pilares do curso.

Entenderase por avaliación suficiente para superar a materia na súa primeira convocatoria ordinaria obter un 50% entre as metodoloxías descritas. Esta avaliación é específica para a primeira convocatoria ordinaria da asignatura.

Para o resto de casos e convocatorias haberá unha proba ou examen (oral ou escrita), no que ademais dos contidos teóricos se inclúe un soposto de carácter práctico.

O traballo participativo so será válido para a primeira convocatoria e a súa correspondente avaliación continua. Para o resto de convocatorias que non sexan á primeira ordinaria, non se gardan puntuacións nin traballos ou probas anteriores.

Avaliación continua.

A parte práctica que se realizará durante o cuadrimestre terá un contido variado e suporá o 70% da cualificación, correspondente ao conxunto de actividades nas clases, os traballos, as intervencións, o interese, a asistencia e a participación.

Ademais, a aplicación dos contidos das clases maxistras, das lecturas e das consultas de fontes documentais, reflicten ou non nos debates, probas e traballos, repercutirá na nota final de ata un 30%.

Deste xeito, valórase todo o feito polo alumno ao longo do curso.

Para superar a materia deberá realizarse e entregarse un mínimo do 75% das asistencias e dos traballos prácticos, probas ou deberes, así como a comprobación das lecturas.

Avaliación discontinua.

O alumnado que teña recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou exención académica (aqueles que non teñan avaliación presencial continua xustificada), salvo no que se refire á asistencia e participación, terá un criterio de avaliación similar ao continuo, fundamentalmente a través dos traballos, tarefas e lecturas tuteladas, para as que deberán manter un contacto informativo suficiente e necesario, directo ou virtual, co profesor.

Segunda oportunidade.

Os que suspensen a primeira convocatoria, tanto na modalidade de avaliación continua como discontinua, terán que presentarse ao exame nas datas oficiais fixadas para a segunda oportunidade.

Plaxio.

A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a perda do dereito á oportunidade na que se cometa a falta e respecto da materia na que se tivese cometido. Nas actas figurará un non presentado nesta oportunidade.

Bibliografía básica	- Vázquez Fernández, Xosé Gabriel (2023). Sociología de la Educación: Una metodología para su didáctica e investigación. A Coruña: UDC - Guerrero Serón, Antonio (1996). Manual de sociología de la educación. Madrid: Síntesis - Fernández Palomares Francisco (2003). Sociología de la educación. Madrid: Pearson. OUTROS MANUAIS: - Gómez Jaldón, Celestino (2005): Sociología de la educación. Madrid: Pirámide.- González Radio, Vicente (1998). El futuro de su presente: Análisis de una Autopercepción. A Coruña: CESUGA.- Guerrero Serón, Antonio (2003): Enseñanza y sociedad: el conocimiento sociológico de la educación. Madrid: Siglo veintiuno. PARA O BLOQUE 1: CONCEPCIÓN DA EDUCACIÓN- Gutiérrez Zuluaga, Isabel: Historia de la educación. Madrid: Narcea, 1972- Negrín Fajardo, Olegario: Historia de la educación. Madrid: Centro de Estudio Ramón Areces, 2009. PARA O BLOQUE 2: FUENTES DA EDUCACIÓN- Rousseau, Jean-Jacques: Emilio ou Da educación. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela; [Madrid?] : Fundación BBVA, [2006]- Durkheim, Emile: Educación como socialización. Salamanca: Sígueme, 1976. PARA O BLOQUE 3: FUNCIONS DA EDUCACIÓN- Freire, Paulo: Educación y cambio. Buenos Aires: Galerna, 2002.- Bourdieu, Pierre: Las estrategias de la reproducción social. Buenos Aires: Siglo Veintiuno, 2011. PARA O BLOQUE 4: FORMAS DA EDUCACIÓN- Coombs, Philip H.: La Crisis mundial de la educación perspectivas actuales. Madrid : Santillana, D.L. 1986.-Coombs, Philip H.: La Lucha contra la pobreza rural estudio preparado para el Banco Mundial por el Consejo Internacional para el Desarrollo de la Educación. Madrid: Tecnos, D.L. 1975 PARA O BLOQUE 5: ACTORES DA EDUCACIÓN- Harris, Judith Rich: The nurture assumption: why children turn out the way they do. London: Bloomsbury, [1999]- García Aretio, Lorenzo: Claves para la educación : actores, agentes y escenarios en la sociedad actual. Madrid: UNED, [2009]
Bibliografía complementaria	Abbagnano, Nicola y Visalberghi, A.: Historia de la pedagogía. Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1992. Almarcha, Amparo: "Cien años de la sociología de la educación en España: 1877-1977". En REIS, 2, 115-148. Alonso Hinojal, I.: Educación y Sociedad. Las Sociologías de la Educación. CIS. 1991. Collins, Randall: La Sociedad credencialista: sociología histórica de la educación y de la estratificación. Madrid : Akal, [1989] Comenius, Johann Amos: Didáctica magna. Madrid: Reus, D.L. 1971 Durkheim, Emile (1996): Educación y sociología. , Barcelona: Editorial Península. Hernando Calvo, Alfredo: Viaje a la escuela del Siglo XXI. Así trabajan los colegios más innovadores del mundo. Fundación Telefónica; Madrid, (2015) Pinker, Steven: La tabla rasa la negación moderna de la naturaleza humana. Barcelona: Paidós, [2003]

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia da educación/652G03011
Educación multicultural/652G03013
Antropoloxía da educación/652G03029

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Teoría da educación/652G03001
Pedagogía social/652G03006
Avaliación e diagnóstico de necesidades socioeducativas/652G03039

Materias que continúan o temario

Deseño e desenvolvemento da acción socioeducativa/652G03002
Animación e xestión sociocultural/652G03017
Dinámicas de comunicación e colaboración na acción socioeducativa/652G03020

Observacións

Recoméndase enviar os traballos telematicamente e, de non ser posible, non utilizar plásticos, elixir a impresión a dobre cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores. Débase facer un uso sustentable dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Débase ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías